

תמיד נשחט פרק חמישי פסחים

נה.

עין משפט נר מצוה

א א ב מיי פ"ח מהל' מתקין הלכה ג סג עין קל
ב ב מיי פ"ח מהל' ופ"ו הל' יא:

תמיד נשחט מאחרין ליה תרתי שעי. אכל טפי לא שלא היו רואים לעשות כל כך צלמנוס סמוך לחשיכה ורצא למפרש לקמן מילמיה דר' ישמעאל כסדרו בחול בעלמא כן סדרו בשבת ערב הפסח וקרב הפסח^א (בשמונה) ומחלה היינו בדוקק משום ממכר זישרא:

תורה אור השלם

1. את הקבש אהך תעשה בבקר ואת הקבש השני תעשה בין הערבים: במדבר חב ד והאש על הפחוב תוקד בו לא תבכה ובער עליה תבוקן עמים בבקר בבקר וצדק עליה העלה והקטיר עליה חלבי הקטרים: ויקרא ו ה

רבינו חננאל

תמיד נשחט בשמונה ומחצה וקרב בתשעה ומחצה כו'. מנא הני מילי, ובא ר' יהושע לפרש כי מן התורה הוא זה השינוי, ונתנו דבריו, ופשיט רבא מנחיה תמיד בין בין הערבים ממי ינטו צללי ערב. מאי טעמא. בין הערבים משעה שמתחיל היום להעירב משמש תחילת שעה שביעית הוא בין שני הערבים בין ערב דאתמול לערב דהאידיגא שכל הלילה נקרא ערב בשמנו ויהי ערב יהי בקרב ומצאתא מצות התמיד מתחלת שביעית. הלכך כל השנה דבעינן להשלים כל קרבן ואחר כך תמיד של בין הערבים דאמר מר דהקטיר עליה חלבי השלמים, השלמים למה לי, וכי אין מקטירין אלא חלבי השלמים והלא חלבי החטאות והאשמות יביצא בתוך, אלא לומר לך עליה השלם כל הקרבנות כולן, וכיון דאיכא בכל השנה נדרים ונדבות עבדינן להו קודם התמיד של בין הערבים מאחרין לה לתמיד שתי שעות ומחצה ועבדינן ליה בשמונה שעות ומחצה. ערב פסח דבעינן פסח אחר התמיד עבדינן ליה בשבע שעות ומחצה, כדי שתהא השוהת ביום לשחיטת הפסח. חל ערב הפסח להיות בערב שבת דאיכא נמי צליית הפסח דבעינן מבכור יום. עבדינן התמיד כיון התורה בשש שעות ומחצה. ת"ר כסדרו בחול כך סדרו בשבת דברי ר' ישמעאל ר' עקיבא אומר כסדרו בערב הפסח ופריש ליה אביי הכי, כסדרו בחול בערב הפסח בשבע שעות ומחצה כך סדרו בשבת בערב הפסח דברי ר' ישמעאל, נמצאו דברי ר' ישמעאל במשנתו דקמינן בשבע שעות ומחצה בערב הפסח נשחט התמיד בין בחול בין בשבת, ר' עקיבא אומר התמיד של שבת בערב הפסח היה נשחט בשש שעות ומחצה כסדרו בערב הפסח שחל להיות בערב שבת. ובהא פליגי קודמינן לבין חלמיש הפנים הלכך מוספין בשש כו'. ור' עקיבא סבר בדיקין קודמינן הלכך בדיקין בחמש ומוספין בשש והתמיד בשש ומחצה. ודחי לה רבא לאה דאביי ואמר הכי מידן כסדרו

מוקמינן ליה אדיניה ב' שעות ומחצה.

נהן הממונה (יומא דף כח:) פריך ונשחטיה ממי משחרי כחלי פי מתחלת שבע ומשני משום דלא מכווני:

רבי ישמעאל סבר מוספין קודמים לבין ב' שעות דוקא בשבת דערב הפסח פליגי דליכא היתירא שמקדמים אותו מפני עשיית הפסח שאחריו ולא שייך למיגור אטו חול אכל^א בשבת דעלמא קרב כסדר החול גזירה שבת אטו חול:

וקעבדינן ליה ב' ומחצה.

ואי' ולעבדיה בתחלת שמונה ופי' בקונטרס לפי שאין חלוק הלחם כלה בסוף שבע ואין נראה לר"י דהא לר"ע קאמר צויקין בחמש ומוספין בשש משמע לר"ע ליכא שחיה דבוקטרה וחילוק לחם אלא שעה ג' ונראה לר"י כלשון אחר שפי' בקונטרס:

מידו ר"ע כסדר הפסח שחל להיות ערב שבת קתני.

אע"ג דלרצא נמי איכא למיפדך כדפריך בסמוך רצה צר עולא מדי כסדרו בחול בעלמא כן סדרו בשבת בערב הפסח קתני רצא לח תשיב ליה פירכא דהא ר' ישמעאל אמתני' קאי דקתני דערב הפסח שוה בין בחול בין בשבת ועליה פליג רבי ישמעאל ולכן לא היה רצין להזכיר דצדו ערב הפסח: **חיישינן למיכר בישרא.** הואיל ואין לדתם קרצו דוחה שבת כלאמר שפיק [אלו דצריס] (לקמן דף סה:):

דברי קא מיפלגי במוספין קודמינן רבי ישמעאל סבר^א במוספין קודמינן לבזיכין בשש ובזיכין בשבע ועביד ליה בחמש ומוספין בשש ועביד ליה לתמיד בשש ומתקיף לה רבא מדי רבי עקיבא בערב הפסח שחל להיות ערב שבת קתני כסידרו בערב הפסח קתני אלא אמר רבא הכי קאמר כסידרו בחול דעלמא כך סידרו בערב הפסח רבי עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח שחל להיות ערב שבת קתני רבי עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח ומתני' דקתני בין בחול בין בשבת רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח שחל להיות ערב שבת קתני רבי עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח ומתני' דקתני בין בחול בין בשבת רבי ישמעאל סבר חיישינן למכמר בשרא ורבי עקיבא סבר לא חיישינן למכמר בשרא אי

תמיד נשחט בשמונה ומחצה וקרב בתשעה ומחצה בערבי פסחים

נשחט בשבע ומחצה וקרב בשמונה ומחצה בין בחול בין בשבת^א חל ערב פסח להיות בערב שבת נשחט בשש ומחצה וקרב בשבע ומחצה והפסח אחריו: **גמ'** מנא הני מילי אמר ר' יהושע בן לוי דאמר קרא יאת הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים הלכחו לבין שני ערבים ב' שעות ומחצה לכאן שתי שעות ומחצה לכאן ושעה אחת לעשייתו מתוב רבא בערבי פסחים נשחט בשבע ומחצה וקרב בשמונה ומחצה בין בחול בין בשבת ואי סלקא דעתך בשמונה ומחצה דאורייתא היכי מוקמינן ליה אלא אמר רבא במצותו דתמיד משינומו צללי ערב מאי מעמא דאמר קרא בין הערבי' מועידנא דמתחיל שמשא למערב הלכך בשאר ימות השנה דאיכא נדרים ונדבות דרחמנא אמר^ב עליה חלבי השלמים ואמר מר^ג (עליה חלבי השלמים)^א עליה השלם כל הקרבנות כולם מאחרין ליה תרתי שעי ועבדינן ליה בשמונה ומחצה בערבי פסחים דאיכא פסח אחריו קדמינן ליה שעה אחת ועבדינן ליה בשבע ומחצה חל ערב פסח להיות ערב שבת דאיכא נמי צלייתו דלא דחי שבת מוקמינן ליה אדיניה בשש ומחצה ת"ר כסידרו בחול כך סידרו בשבת דברי ר' ישמעאל רבי עקיבא אומר כסידרו בערב פסח מאי קאמר אמר אביי הכי קאמר כסידרו בחול בערב הפסח כך סידרו בערב הפסח דברי רבי עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח שחל להיות ערב שבת כך סידרו בשבת ומתני' דקתני בין בחול בין בשבת רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח שחל להיות ערב שבת קתני רבי עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח ומתני' דקתני בין בחול בין בשבת רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח ומתני' דקתני בין בחול בין בשבת רבי ישמעאל סבר חיישינן למכמר בשרא ורבי עקיבא סבר לא חיישינן למכמר בשרא אי

מכיון ינטו הלללים דהיינו בשש ומחצה: **כסידרו** של תמיד: כסידרו בערב פסח גרסי' צרי עקיבא: **כסידרו בחול בערב הפסח.** דהיינו בשבע ומחצה כך סידרו בשבת בערב הפסח: **ר' עקיבא אומר.** בשבת של ערב הפסח הוא בשש ומחצה כסידרו בערב הפסח שחל להיות ערב שבת דכיון דצדעי למיעבד פסח אחריו וצשבת לא קרבי נדרים ונדבות דליתנין ליה לאחוריה מוקמינן ליה אדיניה בשש ומחצה: **ומתני' דקתני** ערב פסחים בשש שחט בשבת ערב ומחצה ליה אלא אמר רבי עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח שחל להיות ערב שבת קתני רבי עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח ומתני' דקתני בין בחול בין בשבת רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח ומתני' דקתני בין בחול בין בשבת רבי ישמעאל סבר חיישינן למכמר בשרא ורבי עקיבא סבר לא חיישינן למכמר בשרא אי

בחול בערב הפסח קתני כסדרו. ופירש רבא הכי כסדרו בחול בעלמא בשמונה ומחצה כך סדרו בערב הפסח שחל להיות ערב שבת קתני רבי עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח שחל להיות ערב שבת קתני רבי עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח ומתני' דקתני בין בחול בין בשבת רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח ומתני' דקתני בין בחול בין בשבת רבי ישמעאל סבר חיישינן למכמר בשרא ורבי עקיבא סבר לא חיישינן למכמר בשרא אי

תמיד. של בין הערבים: וקרב בששעה ומחצה. גמר הקרבנו שהיו שוהין שעה אחת בעשייתו. ובגמ' מפרש טעמא: **ערבי פסחים.** מוקמינן ליה משום דצדעי למיעבד פסח אחריו. **בצרייתא מפרש בגמ'** [נט.] מנא לן דפסח אחר תמיד: **חל ערב פסח בערב שבת.** צעין לאקדומי טפי משום דצדעי לשחוט פסח אחריו ולללותו מבעוד יום: **גמ'** בין הערבים. שעות שעות ולמעלה שהלל נוטה קרינן בין הערבים והוא ליה למכתב בערב ושני דצדוריה וכתב בין הערבים לרעה חלוק הערב לשני חלקים^א שתי שעות ומחצה לכאן קודם לעשייתו ו' שעות ומחצה לכאן לאחר עשייתו: **אלא אמר רבא.** כולה קנתא דרצין היא דמלאורייתא כל שש שעות אחרונות כשירות דהיינו ממי ינטו צללי ערב^ב דהיינו מחזי שבע ואילך שהחמה נוטה למערב והלל למזרח כשארם עומד כנגד החמה ללו נוטה למזרח חזי שש וחזי שבע היא עומדת בצלמנו הרקיע ואין כל נוטה אלא כל כל אדם תחמינו: **ואמר מר.** לקמן בזהאי פירקא [נט.]: עליה חלבי השלמים. על תמיד של שחר השלם כל הקרבנות ולא תשלימם על תמיד הערב דלאחר תמיד הערב לא תקריב קרבן לפיכך אף על פי שזריזים מוקמינן למנות התקינו לאחריה כדי שיביאו נדרים ונדבותיהן והא כשר להקריבן וצשבת נמי אף על גב דליכא נדרים ונדבות מאחרייה ליה משום כדרי' גזירת נדרים ונדבות דחול כדמפרש לקמון: כליות פסח אינו דוחה שבת מפני שזוכך הדיוט היא ויכול לללות מבעוד יום: **ומוקמינן ליה אדיניה.** מכיון ינטו הלללים דהיינו בשש ומחצה: **כסידרו** של תמיד: כסידרו בערב פסח גרסי' צרי עקיבא: **כסידרו בחול בערב הפסח.** דהיינו בשבע ומחצה כך סידרו בשבת בערב הפסח: **ר' עקיבא אומר.** בשבת של ערב הפסח הוא בשש ומחצה כסידרו בערב הפסח שחל להיות ערב שבת דכיון דצדעי למיעבד פסח אחריו וצשבת לא קרבי נדרים ונדבות דליתנין ליה לאחוריה מוקמינן ליה אדיניה בשש ומחצה: **ומתני' דקתני** ערב פסחים בשש שחט בשבת ערב ומחצה ליה אלא אמר רבי עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח שחל להיות ערב שבת קתני רבי עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח ומתני' דקתני בין בחול בין בשבת רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח ומתני' דקתני בין בחול בין בשבת רבי ישמעאל סבר חיישינן למכמר בשרא ורבי עקיבא סבר לא חיישינן למכמר בשרא אי

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ב' עין ב' וכו' לאכלת כהנים כדכתוב והיתה:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה אלא אבר רבא דהיינו סמך שבע וכו' רש"י שבת ד"ט ע"ב ד"ה מנחה גדולה וכו' ממונה דיומא דף כח ע"ב ורש"י לקמן דף כג ע"ב ד"ה ט"ו מילין:

מוסף רש"י

חל ערב פסח להיות בערב שבת. והלך לומר תמיד של בין הערבים ככל יבולת לפי שפסחים נשחטו אחריו וצדעי לללות מבעוד יום (יומא כח.) עליה חלבי השלמים. והשם ליה לשון השלמה, עליה על העולה תמיד של שחר, האמורה בראש המקרא, שנאמר ועקר עליה העולה והקטיר והסוף והשלים ולא אמרה כל הקרבנות, ולא על שני הערבים, למד על תמיד של בין הערבים שזהו אחרון לכל הקרבנות (שם ג.)

מוסף תוספות

א. אביי ורבא מודו. מוס' שאין. ב. א"כ מאי שנא דאין שיעור בזיכין לר"ע כמו לר"י ולימא ר"ע מוספין בתחלת חצי שעה ששית. שם.

בחול בערב הפסח קתני כסדרו (ב) בחול שחמא קתני. ופירש רבא הכי כסדרו בחול בעלמא בשמונה ומחצה כך סדרו בערב הפסח שחל להיות ערב שבת קתני רבי עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח שחל להיות ערב שבת קתני רבי עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח ומתני' דקתני בין בחול בין בשבת רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח ומתני' דקתני בין בחול בין בשבת רבי ישמעאל סבר חיישינן למכמר בשרא ורבי עקיבא סבר לא חיישינן למכמר בשרא אי

(א) ונראה כי לפי רבינו היה גי' אחרת בגמ' דרבא מוקשה על אביי דגם דגברי ר"י א"א לפרש כן דמדי כסדרו בחול בע"פ קתני וכו'.